

Co pro nás znamená advent?

Cyklus II. „Žijeme s církví“, katecheze 9.

Materiál vytvořilo © Katechetické středisko AP 2024 (Lenka Jeřábková)

Cíl:

Děti znají a jsou schopny reprodukovat základní informace o adventním období. Umějí vyložit základní symboliku, která se s ním pojí. Znájí pojem prorok a proroctví a umí jej kontextově použít v rámci daného tématu. Vědí, že advent je dobou přípravy na příchod Ježíše a umí tuto znalost kreativně využít.

Děti si uvědomují, jakým způsobem se jejich prožívání adventu promítá do jejich okolí. Jsou schopny vztáhnout symboly a konkrétní skutky přípravy na svůj duchovní život a dle svých možností z tohoto propojení čerpají. Jsou schopny advent prožívat ve společenství a aktivně se zapojovat do šíření adventního a vánočního poselství ve svém okolí.

Seznam použitých materiálů a literatury:

Neseme světlo. Duha č. 7, ročník 2016 / 2017.

Udělej si adventní věnec. Duha č. 6, ročník 2018 / 2019.

Sdílejte rodinu. Duha č. 6, ročník 2019 / 2020.

Katechetický věstník č. 1-2, ročník 2009 / 2010.

Já jsem tady a zpívám – zpěvník s CD. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2010.

Rejchrt, Luděk. Halleluja, amen – Zpívání pro malé i velké děti Boží. Praha: Kalich, 2008.

<https://zpevnik.proscholy.cz/>

Pomůcky ke katechezi:

- Malý adventní zpěvníček – písničky pro **zahájení setkání**.
- Pomůcka „**Trůn moudrosti**“ k úvodní aktivitě.
- Úvodní hra „**Vyrobte mi kruh!**“: dostatečné množství zelených nafukovacích balónků, nastříhané provázky (případně určení pomocných předmětů v místnosti), pásma. Pro rozšířenou verzi v dodatkových aktivitách obruč nebo drát stočený do kruhu.
- **Vlastní téma katecheze**: Adventní věnec na stůl, zápalky. Příběh „Odkud se vzal adventní věnec“ Čtyři Bible se záložkami + plakát Proroctví o vykupiteli (formát A3), fixy. Plakát Jak se nosí světlo (formát A3), aspoň 20 obrázků svíček (vzor je potřeba vytisknout na stejný formát jako plakát kvůli proporčnosti obrázků), lepidlo. Pracovní listy „Rozsvěcíme světlo“ pro domácí práci.
- Aktivita „**Adventní věnec naší skupiny**“: kartón formátu A3, lepidlo, větší množství zeleného papíru, žlutý, červený a fialový papír na obrázky svící a ozdob, nůžky, psací potřeby.
- Přílohy pro vyprávění příběhů, pracovní listy, psací potřeby, pomůcky pro výtvarnou tvorbu podle dalších zvolených aktivit.

Vlastní poznámky ke katechezi:

Scénář:

Úvodní – **DOPORUČENÁ** – aktivita (cca 15 minut)

Modlitba či zahájení setkání dle zvyklostí skupiny.

- *Lze využít i vhodné písně – možnost zařazení do programu dle potřeby. Využít můžete nabídku z přílohy Malý adventní zpěvníček, případně píseň **Pojď ke mně blíž** (Koinonia 124, <https://zpevník.proscholy.cz/pisen/955/pojd-ke-mne-bliz>).*

Adventní opakovací aktivita „Trůn moudrosti“ (pomůcka Trůn moudrosti – doba adventní, viz příloha). Aktivita předpokládá, že děti **jsou již seznámeny se základními informacemi**, které jsou pro adventní dobu důležité; v plném rozsahu, jak je v příloze uvedena, trvá hra cca 10 minut. Hru **můžeme** příslušně **zkrátit**, je třeba jen dbát na přiměřené vyvážení pravdivých a nepravdivých výroků.

- **Pravidla hry:** postupně čteme otázky – teze (v připravené variantě jsou nepravdivé varianty podbarveny); přečte-li se správná varianta, hráči zůstanou sedět, při špatné formulaci vstanou (je možné volit i jiné možnosti – zvedání barevných kartiček nebo přihlášení se). Hráči odpovídají až na pokyn („odpočítávání“), aby od sebe „neopisovali“. Pokud někdo odpoví špatně, ze hry vypadává. V případě, že vypadne postupně celá skupina, hra se „resetuje“ a pokračují opět všichni.

Na tuto aktivitu děti oceníme a můžeme je ocenit např. samolepkou s vhodnou tematikou, kterou si v závěru hodiny mohou přidat na zápisový list.

Úvodní hra.

Vyrobte mi kruh! Hra poslouží jednak k případnému vybití energie skupiny, jednak při ní děti vytvoří symbol, na který můžeme odkazovat v následné katechezi, a procvičí si vzájemnou spolupráci.

Úkolem skupiny je **vytvořit z nafouknutých balónků** a provázků (případně předem určených předmětů, které v místnosti jsou) na zemi **co největší kruh** v časovém limitu. Záměrně nestanovujeme postup, pouze čas.

Děti jistě přijdou na to, že **rychlost není klíčová**, důležitá je opatrnost, pečlivost a vzájemná koordinace. Po uplynutí časového limitu výkon **zhodnotíme**, případně kruh **změříme** (pásmem průměr, nebo hodnotíme počet balónků), vždy **pochválíme** výkon skupiny. V závěru **komentujeme**: „Zelený kruh jsme netvořili náhodou – zapamatujte si tvar a barvu, protože budou za chvíli ještě důležité.“ Pokud kruh nepřekáží, necháme ho na místě, případně balóny uklidíme, aby skupinu nerozptylovaly.

Co pro nás znamená advent? (cca 20 minut)

Po úvodní aktivitě si s dětmi **sedneme do kruhu**. Pokud jsme začínali setkání hrou „Trůn moudrosti“, přejdeme přímo k dalšímu tématu, pokud jsme hráli hru „Vyrobte mi kruh“, navážeme úvahou, co dětem zelený kruh připomínal (adventní věnec) a na to navážeme krátkým brainstormingem, co o době adventní vědí (důležité jsou jakékoliv věcné informace, o smyslu adventu budeme hovořit v následující katechezi). **V obou případech** lze zařadit **krátké sdílení** o tom, jak děti advent prožívají (případně chystají se prožívat).

V úvodu zdůrazníme, že máme radost, kolik toho děti o adventu vědí. Poté položíme otázku: „Důležité je, proč vlastně advent prožíváme?“ (Připravujeme se na příchod Ježíše.) Pokračujeme shrnutím; zeptáme se, proč Ježíš přišel na svět a stal se člověkem? Cílem je, aby děti **shruly příběh Adama a Evy o prvotním**

hříchu; pokud si na něj nevzpomenou, připomeneme jim jej, ale necháme jim maximum prostoru pro vlastní vyprávěcí aktivitu.

Poté pokračujeme: „*Bůh tedy první lidi potrestal – vyhnal je ze zahrady, ale slíbil jim, že přijde zachránce, někdo, kdo zlo přemůže. Lidé na tento slib ale často zapomínali. Bůh však povolával lidi, kteří neustále příchod zachránce připomínali. Jak takovým lidem říkáme?*“ (Proroci). Připomeneme dětem (případně formou otázek), **kdo prorok je a co je jeho úkolem** (viz katecheze 01-08 Bůh slibuje Zachránce z předcházejícího cyklu). Dodáme, že z toho důvodu o nich v adventu často uslyšíme.

Pokračujeme **úvodem k následující aktivitě**: „*Jakými slovy proroci předpovídali příchod Ježíše, to si teď najdeme přímo v Bibli.*“ Rozdělíme děti na čtyři skupiny a na stůl (tabuli) umístíme **plakát Prorocství o Vykupiteli** (viz příloha). Bible předem založíme na začátku příslušných knih. Skupiny mají za úkol podle odkazu **najít příslušný text, doplnit jej do plakátu a zjistit jméno proroka**. V případě nedostatku času můžeme ke každému prorokovi říci jednu typickou charakteristiku dle vlastního výběru.

Po ukončení aktivity zdůrazníme: „*Pro nás jsou dnes důležitá slova, že máme urovnat cestu Pánu. Jak to ale máme udělat? A co s tím všechno může souviset? Budeme se dívat na to, co leží uprostřed nás.*“ Pokud zde ještě neleží **adventní věnec**, umístíme ho. Můžeme dětem rovněž znovu připomenout úvodní hru „Vytvořte mi kruh“. Zdůrazníme, že se díváme na **jeden ze základních symbolů** adventní doby.

Položíme dětem otázku: „*Víte, nebo pamatujete si, jak vznikl adventní věnec?*“ (Pokud nevíme, můžeme dětem přečíst příběh „**Odkud se vzal adventní věnec?**“ z přílohy). Poté pokračujeme: „*Všechny správné adventní věnce musí ale splňovat nějaké podmínky – jaké?*“ (Věnec musí být zelený, kulatý a mít čtyři svíčky). Pak **vyložíme symboliku jednotlivých vlastností**. Postupně se ptáme:

„*Co vás napadne ke slovu kruh?*“ (Společenství, svazek, naplnění času, stálost a radost, nekonečno)

- Doplníme podle následujících poznámek: Společenství s Ježíšem i s námi navzájem, naplnění času – Ježíšův příchod, čas radosti – Ježíš přišel, aby s námi zůstal napořád.

„*Co vás napadne, když vidíte zelenou barvu?*“ (Jediná barva zimy, ale taky barva obnovy a naděje).

- Doplníme podle následujících poznámek: V zimě panuje chlad, a to i mezi námi lidmi, protože nás tíží hřích. Jako je na jaře zeleno, i pro nás je to symbol, že můžeme začít znovu, že přijde obnova. Otec posílá Ježíše, který je naše naděje.

„*Co vás napadne, když vidíte světlo svíček?*“ (Vidět ve tmě, zahání strach. Svíce velikonoc, věčné světlo).

- Doplníme podle následujících poznámek: Světlo svíčky – teplo a dobrá nálada. Symbolizuje taky Ježíše, který překonává tmu strachu. Má nám svítit na cestu životem. Věčné světlo – Bůh je stále s námi.

Poté můžeme na adventním věnci zapálit příslušný počet svíček a přejít k závěrečné aktivitě.

Závěrečná aktivita (10 minut)

Závěrečnou aktivitu nezkracujeme – je klíčem celé katecheze, spíše můžeme vynechat některé prvky z předchozích částí programu. Jejím cílem je **zaměření dětí na vlastní prožívání adventu** ve společenství a **šíření dobra** v jejich okolí.

Aktivitu uvedeme úvahou: „*Kdybychom nechali jenom svítit svíčky na adventním věnci nebo na stolech, bylo by to málo. Tma není jen venku, ale často také uvnitř nás a ostatních lidí. Kdy cítíte, jako by byla ve vás tma?*“ Necháme krátkou chvíli na sdílení – může se jednat o situace strachu, smutku, úzkosti...

V případě potřeby poskytneme dětem podporu. Poté pokračujeme „*My ale v sobě také nosíme světlo – přátelství, radost, dobré slovo, pomoc.*“

Následuje **aktivita** s plakátem „**Jak se nosí světlo?**“ (viz příloha). S dětmi **přečteme příklady**, které na plakátu jsou, a pak společně **vymýšlíme další**. Za každý z nich děti na plakát **přilepí připravené lístečky se svíčkou** (případně jedním slovem mohou nápad zaznamenat).

V závěru shrneme: „*Vidíte, že i my jsme nositeli světla, díky kterému můžeme také urovnat cestu přicházejícímu Ježíši. Můžeme přemýšlet, jak bychom mohli někomu úplně nenápadně rozsvítit během adventu nějaké světlo!*“ Dětem můžeme k využití **nabídnout jeden z pracovních listů „Rozsvěčíme světlo“** z přílohy; volíme jej podle jejich schopností a situace.

Modlitba dle zvyklostí skupiny.

Rozdání zápisových listů a zakončení setkání.

Případné doplňkové alternativy ke scénáři:

Adventní „videokalendář“

Jako průběžnou soukromou aktivitu můžeme během adventu nabídnout dětem „videokalendář“ – krátké tematické filmy, z nich každý je **inspirován „Božím vzkazem“** vyjadřující Boží lásku k nám. Využít můžete např. videokalendář „**Objev, kým pro tebe Bůh je**“ z Vlčího doupěte z roku 2023 (<https://www.youtube.com/watch?v=qlaliZX8JoQ&list=PL6E0hdCCpjLaVIDvMn27BhzlxMmQh1dL>). O jednotlivých částech si můžete na setkáních povídat nebo je po zhlédnutí využít jako téma pro řízenou diskusi.

Příběh Světlo od srdce s diskusí

Časopis Duha 7/2016 – 2017 nabízí příběh „Světlo od srdce“, který může posloužit jako základ pro **společnou četbu a diskusi**. Diskusní otázky mohou být podobné jako podněty z aktivity s plakátem v závěrečné části katecheze. Jako doplňkový materiál poslouží příslušný pracovní list.

Betlémské světlo

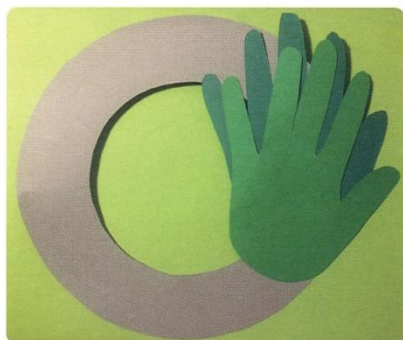
Je to možná nejznámější aktivita, která s šířením světla jako poselstvím míru, lásky, naděje a přátelství pracuje. S dětmi můžete **zjistit o této akci něco více** (<https://www.betlemskesvetlo.cz/>), případně se ujmout **přijetí a rozdávání** Betlémského světla ve farnosti (děti mohou **vyrobit např. jednoduché bezpečné adventní lucerny** – návod např. na <https://www.ireceptar.cz/domov-a-bydleni/diy-lampa-ze-zavarovaci-sklenice-a-lepidla-20330917.html>)

Náročnější varianta hry „Vytvořte mi kruh“

Potřeby na hru dětem neukazujeme předem. Těsně před začátkem se skupina rozestoupí a doprostřed položíme obruč nebo kruh z drátu, nastříhané tenké provázky a zelené balónky (případně papírové nebo opravdové zelené větvičky). Poté zadáme úkol: je potřeba, aby děti nafouknuté balónky přivázaly na kruh tak, aby nebyl vidět, to znamená hodně těsně u sebe. I v tomto případě je nutné mít časový limit (zadáme ho podle počtu dětí a velikosti kruhu).

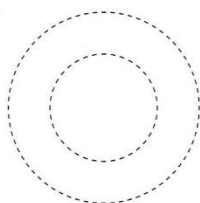
Záměrně dětem nestanovujeme postup, ale případně poradíme. Cílem je kruh vytvořit – nebo alespoň jeho část. Po uplynutí časového limitu rozhodně pochválíme jejich výkon! Kruh můžeme dále využít k jakékoliv vhodné aktivitě.

Adventní věnec naší skupiny



Výroba věnce

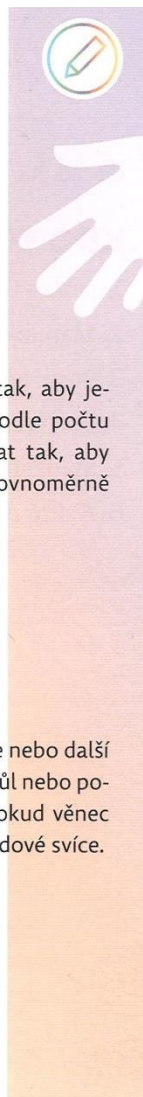
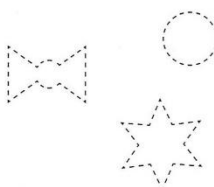
Z kartonu vystříhni kruh.



Otisky na něj postupně nalep tak, aby jeden druhý překrývaly. Pozor, podle počtu otisků odhadni, jak je nalepovat tak, aby byly po celém obvodu kruhu rovnoměrně umístěny.



Na věnec můžeš přidat čtyři svíce nebo další ozdoby. věnec se dá položit na stůl nebo pověsit na stěnu nebo na dveře. Pokud věnec leží, můžeš na něj postavit opravdové svíce.



Jako **kreativní aktivitu** můžete zařadit tvorbu „adventního věnce skupiny“, který je slepený z papírových obrysů dlaní všech jejích členů (nebo i těch lidí, kteří k ní mají vztah). Ty jsou nalepeny tak, aby vypadaly jako jehličí na opravdovém adventním věnci.

Připravíme si pomůcky podle zadání v úvodu. Každý člen skupiny obkreslí své dlaně na zelený papír a vystříhne – děti si mohou pomoci navzájem. Protože je důležité, abychom věděli, čí obrysy do věnce budeme lepit, je možné na ně napsat i jména dětí. Poté si povídáme o tom, kdo by ještě do našeho věnce měl patřit – zcela jistě nepřítomné děti, ale třeba i rodiče, prarodiče, lidé z farnosti, přátelé apod. I pro ně vyrobíme obrysy rukou podle šablony z přílohy.

Poté vyrobíme věnec podle obrazového návodu a dozdobíme jej (i zde lze využít šablony z přílohy). Nakonec hotový věnec pověsíme na nástěnku nebo jej budeme využívat dále jako pomůcku pro adventní setkání.